

Αριθ. 203.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΤΩΝ
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΩΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ
1894

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΤΩΝ
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΩΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ
1894

211045

Περὶ ἀναλυτικοῦ προγράμματος τῶν μαθημάτων
τοῦ γραμματείου κλπ.

Γ Ε Ω Ρ Γ Ι Ο Σ Α'

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

*Έχοντες ὑπ' ὄψιν ἅμα μὲν τὰ ἄρθρα 17 καὶ 26 τοῦ ἀπὸ 6 Αὐγούστου 1892 'ΒΟΘ' περὶ ὑποδιδασκαλείων νόμου, ἅμα δὲ τὸ ἄρθρον 62 τοῦ 'Ημετέρου ἀπὸ 7 'Απριλίου 1893 «περὶ τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν ὑποδιδασκαλείων καὶ τῶν μετ' αὐτῶν συνημμένων προτύπων γραμματειῶν» διατάγματος καὶ ἐπιθυμοῦντες νὰ καταστήσωμεν τὴν ἐν ταῖς γραμματεῖσι παιδευσιν τῶν εἰς αὐτὰ φοιτῶντων ἑλληνοπαίδων ὅσον ἐνδέχεται ὁμοίομορον πρὸς τὴν παιδευσιν τῶν εἰς τὰ δημοτικὰ σχολεῖα φοιτῶντων'

Προτάσει τοῦ 'Ημετέρου ἐπὶ τῶν 'Εκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας 'Εκπαιδεύσεως 'Υπουργοῦ, ἀπεφασίσσαμεν καὶ διατάσσομεν τάδε'

*Ἄρθρον μόνον.

Τὰ μαθηματα, ἢ κατὰ τὰς διαφόρους τάξεις κατανομή, ἢ ἀλληλουχία καὶ ὁ χρόνος τῆς διδασκαλίας αὐτῶν κατὰ τὰ γραμματεῖα ὀρίζονται ὡς ἔπεται.

ΩΡΟΛΟΓΙΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΤΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΟΥ

Μαθήματα	Α'		Β'		Γ'		Δ'			
	Διδ.	'Επ.	Διδ.	'Επ.	Διδ.	'Επ.	Διδ.	'Επ.		
Θρησκευτικά . . .	—	1 ^{1/2}	—	—	—	1 ^{1/2}	—	—		
Πραγματογνωσία	—	1	—	—	—	—	—	—		
Ανάγνωσις . . .	3	—	3	—	3	—	3	—		
Γραφή	—	4	—	3	—	3	—	3		
Γραμματική . . .	—	—	—	—	—	1	—	—		
Όρθογραφία . . .	—	—	—	—	—	1	1	1		
Ποιήματα	—	1	—	—	—	1	—	—		
Αριθμητική . . .	—	1 ^{1/2}	1 ^{1/2}	1 ^{1/2}	—	3	1 ^{1/2}	3		
Ίστορία	—	—	—	—	—	—	1 ^{1/2}	—		
Γεωγραφία	—	1	—	—	—	—	1 ^{1/2}	—		
Ώδική	—	—	—	2	—	—	—	—		
Ίγνογραφία . . .	—	—	—	—	—	2	—	2		
Καλλιγραφία . . .	—	—	—	1	—	2	—	2		
Γυμναστική . . .	—	—	—	2	—	—	—	—		
Μελέτη	—	4	—	4	—	3	—	3		
Ακρόασις	—	2 ^{1/2}	—	2 ^{1/2}	—	1	—	1		
	3	12	6	3	12	3	15	9	3	15

Άθροισμα ώρων.

21   21   27   27

4

25   25   31   31 = Τδ

δλον τής έν τῷ σχολείῳ ἐργασίας ἐκάστης τάξεως.

Διδασκαλία μαθημάτων . . . . . ὥραι 31

'Εποπτεία καί καθοδήγησις ἀπλῆ. » 54

Τδ δλον 85

ΣΗΜ. 1. Οἱ ἐπί τῶν γραμμῶν καταγεγραμμένοι ἀριθμοὶ δηλοῦσι τὰς ὥρας, καθ' ἃς ἀμφότεραι αἱ παραπλευρώσ καταγεγραμμέναι τάξεις συνδιδάσκονται.

ΣΗΜ. 2. Αἱ ὥραι αἱ καταγεγραμμέναι ἐν τῇ συστοιχίᾳ τῆς ὠδίκης καὶ τῆς γυμναστικῆς δηλοῦσι τὰς ὥρας τῆς συνδιδασκαλίας καὶ τῶν τεσσάρων τάξεων.

ΣΗΜ. 3. Διδασκαλία τῶν μαθημάτων ὥραι 31. 'Εποπτεία κατὰ τὰ προμεσημβρινὰ διαλείμματα ὥραι 3. Τδ ὅλον τῆς ἐργασίας τοῦ διδασκάλου ὥραι 34.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

του ἔτους

ἽΩραι	ΔΕΥΤΕΡΑ		ΤΡΙΤΗ		ΤΕΤΑΡΤΗ	
	Διδασκαλ.	Ἐπαδχόλ.	Διδασκαλ.	Ἐπαδχόλ.	Διδασκαλ.	Ἐπαδχόλ.
8 - 8 ¹ / ₂	Δ' Ἀνάγν.	Γ' Προμελ.	Δ' Ἀνάγν.	Γ' Προμελ.	Δ' Ἀνάγν.	Γ' Προμελ.
8 ¹ / ₂ - 9	Γ' Ἀνάγν.	Δ' Ἐπιμελ.	Γ' Ἀνάγν.	Δ' Ἐπιμελ.	Γ' Ἀνάγν.	Δ' Ἐπιμελ.
9 - 9 ¹ / ₂	Α' } Ἀριθμ.	Γ' } Γραφή	Α' } Ἐρησκ	Γ' } Γραφή	Α' } Ἀριθμ.	Γ' } Γραφή
	Β' }	Δ' }	Β' }	Δ' }	Β' }	Δ' }
9 ¹ / ₂ - 10	Γ' } Ἀριθμ	Α' } Προβλ.	Γ' } Ἐρησκ.	Α' } Ἀκρόασ	Γ' } Ἀριθμ.	Α' } Προβλ.
	Δ' }	Β' }	Δ' }	Β' }	Δ' }	Β' }
10 - 10 ¹ / ₂	Διάλειμμα καθ' ἑκάστην.					
10 ¹ / ₂ - 11	Α' Ἀνάγν.	Β' Προμελ.	Α' Ἀνάγν.	Β' Προμελ.	Α' Ἀνάγν	Β' Προμελ.
10 ¹ / ₂ - 11 ¹ / ₂		Γ' Προβλ.		Γ' Ἰχνογρ.		Δ' Προβλ.
11 - 11 ¹ / ₂	Β' Ἀνάγν.	Α' Ἐπιμελ.	Β' Ἀνάγν.	Α' Ἐπιμελ.	Β' Ἀνάγν.	Α' Ἐπιμελ.
11 ¹ / ₂ - 12	Γ' } Γεωγρ.	Α' } Γραφή	Γ' } Ἱστορία	Α' } Γραφή	Γ' } Γεωγρ.	Α' } Γραφή
	Δ' }	Β' }	Δ' }	Β' }	Δ' }	Β' }
2 - 2 ¹ / ₂	Γ' } Γραμ.	Α' } Ἡρωμ.	Γ' } Ορθ. ἱσκ.	Α' Γραφή	Γ' } Ποιήμ.	Α' } Ἀκρόασ.
	Δ' }	Β' }	Δ' }	Β' Καλλιγ	Δ' }	Β' }
2 ¹ / ₂ - 3	Α' } Πατριδ.	Γ' } Ορθογρ.	Α' } Πραγμ.	Γ' } Καλλιγ.	Α' } Ποιήμ.	Γ' } Ἀκρόασ.
	Β' }	Δ' }	Β' }	Δ' }	Β' }	Δ' }
3 - 4	Α' Γ' } Γυμναστικὴ		Α' Γ' } Ὀδικὴ		Α' Γ' } Γυμναστικὴ	
	Β' Δ' }		Β' Δ' }		Β' Δ' }	

Σημ. 1 — ώΩραι

ἽΩραι ἐποπτείας κατὰ

ἽΩραι ἐργασίας τοῦ

Σημ. 2—Τὰ ἐπὶ τῶν γραμμῶν καταγεγραμμένα μαθήματα τῆς γυμναστικῆς καὶ τῆς

Σημ. 3—Κατὰ τὸ β' ἐξάμηνον ἡ διδασκαλία ἀρχεται τῶν μὲν δύο κατωτέρων τάξεων ἀπὸ τῆς 3ης ὥρας ὄλων τῶν τάξεων.

ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

ματείου.

ΠΕΜΠΤΗ		ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ		ΣΑΒΒΑΤΟΝ	
Διδασκαλ.	Ἐπασχόλ.	Διδασκαλ.	Ἐπασχόλ.	Διδασκαλ.	Ἐπασχόλ.
Δ' Ἀνάγν.	Γ' Προμελ.	Δ' Ἀνάγν.	Γ' Προμελ.	Δ' Ἀνάγν.	Γ' Προμελ.
Γ' Ἀνάγν.	Δ' Ἐπιμελ.	Γ' Ἀνάγν.	Δ' Ἐπιμελ.	Γ' Ἀνάγν.	Δ' Ἐπιμελ.
Α' } Ἐπιμελ.	Γ' } Γραφή	Α' } Ἀριθ.	Γ' } Γραφή	Α' } Ἐπιμελ.	Γ' } Γραφή
Β' } Ἐπιμελ.	Δ' } Ἀκρόασ.	Β' } Ἀριθμ.	Α' } Προβλ.	Β' } Ἐπιμελ.	Α' } Ἀκρόασ.
Γ' } Ἐπιμελ.		Δ' } Ἀριθμ.	Β' } Προβλ.	Γ' } Ἐπιμελ.	Β' } Ἀκρόασ.
Δ' } Ἐπιμελ.				Δ' } Ἐπιμελ.	
Α' Ἀνάγν.	Β' Προμελ.	Α' Ἀνάγν.	Β' Προμελ.	Α' Ἀνάγν.	Β' Προμελ.
	Γ' Ἰχνογρ.		Γ' Προβλ.		Γ' Καλλιγ.
Β' Ἀνάγν.	Δ' Ἐπιμελ.	Β' Ἀνάγν.	Δ' Ἐπιμελ.	Β' Ἀνάγν.	Δ' Ἐπιμελ.
Γ' Ἰστορ.	Α' Γραφή	Γ' Γεωγρ.	Α' Γραφή	Γ' Ἰστορία	Α' Γραφή
Δ' Ἰστορ.	Β' Γραφή	Δ' Γεωγρ.	Β' Γραφή	Δ' Ἰστορία	Β' Γραφή
Γ' Γραμ.	Α' Προμ.	Γ' Ὀρθ. ἀσκ.	Α' Γραφή		
Δ' Πατριδ.	Β' Προμ.	Δ' Ὀρθ. ἀσκ.	Β' Καλλιγ.		
Α' Πατριδ.	Γ' Ὀρθογρ.	Α' Παραγμ.	Γ' Καλλιγ.		
Β' Πατριδ.	Δ' Ὀρθογρ.	Β' Παραγμ.	Δ' Καλλιγ.		
Α' Γ' } Ὁδική		Γ' Δ' Ποιήμ.	Α' Β' Ἀκρ.		
Β' Δ' }		Α' Β' Ποιήμ.	Γ' Δ' Ἀκρ.		

διδασκαλίας	31
τά διαλείμματα	3
διδασκάλου ἐν ὄλῳ	<u>34</u>

Ὁδικῆς διδάσκονται ἀπὸ κοινοῦ εἰς τοὺς μαθητὰς πασῶν τῶν τάξεων.
ἀπὸ τῆς 8ης ὥρας, τῶν δὲ δύο ἀνωτέρων ἀπὸ τῆς 7ης καὶ μετὰ μεσημβρίαν

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

ΤΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΟΥ

Α' Θρησκευτικά.

ΤΑΞΙΣ Α' καὶ Β'.

Πρῶτος κύκλος.

(Πρῶτον ἔτος τῆς συνδιδασκαλίας).

**Ἡ ὑπαρξις, ἡ ἀγάπη καὶ ἡ πανταχοῦ
παρουσία τοῦ Θεοῦ.**

Προσευχαί.

1. Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς.
2. Ἅγιος ὁ Θεός.

Ἱστορίαι, ῥητά, τροπάρια, παραβολαί.

1. Ἡ γέννησις τοῦ Χριστοῦ. — «Δόξα ἐν ὑψίτοις
Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία» (Λουκ.
2, 14).
2. Ὁ Ἰησοῦς δωδεκαετής.
3. Ὁ Ἰησοῦς φίλος τῶν παιδίων.
4. Ἡ ἀνάστασις τοῦ υἱοῦ τῆς ἐν Ναϊν χήρας. —
«Τὰ ἀδύνατα παρ' ἀνθρώποις δυνατὰ ἐστί παρὰ τῷ Θεῷ»
(Λουκ. 18, 17).
5. Ἡ παραβολὴ τοῦ Τελώνου καὶ Φαρισαίου. —
«Πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυ-
τὸν ὑψωθήσεται» (Λουκ. 18, 14).
6. Τὰ πάθη, ὁ θάνατος καὶ ἡ ἀνάστασις τοῦ Ἰησοῦ.
Χριστὸς ἀνέστη (τροπάριον).

Δεύτερος κύκλος.

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας).

**Ὁ Θεὸς εἷς, σοφός, ἅγιος, δίκαιος, ἀληθής,
εὐσπλαγχνος.**

Προσευχαί.

1. Πάτερ ἡμῶν.
2. Δι' εὐχῶν τῶν ἁγίων Πατέρων ἡμῶν.

Ἱστορίαι, ῥητά, τροπάρια, παραβολαί.

1. Ὁ Ζαχαρίας ἐν τῷ ναῷ καὶ Ἰωάννης ὁ βαπτιστής.
2. Ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου. — Θεοτόκε Παρθένε (τροπάριον).
3. Ἡ γέννησις τοῦ Χριστοῦ.
4. Ἡ βάπτισις τοῦ Ἰησοῦ.
5. Ὁ ἐν Κανᾷ γάμος.
6. Ὁ εὐσπλαγχνος Σαμαρείτης. — «Μακάριοι οἱ ἐλεημονες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται» (Ματθ. 5, 7).

ΤΑΞΙΣ Γ' ΚΑΙ Δ'.

Πρῶτος κύκλος.

(Πρῶτον ἔτος τῆς συνδιδασκαλίας).

**Ὁ Θεὸς δημιουργὸς καὶ προνοητὴς τοῦ
κόσμου. Ὁ Ἰησοῦς σωτὴρ τοῦ κόσμου.**

Προσευχαί.

1. Κύριε ὁ τὸ πανάγιόν σου Πνεῦμα.
2. Ἐξεγερθέντες τοῦ ὕπνου.

**Ἱστορίαι, ῥητά, τροπάρια, κατήχησις,
παραβολαί. Εὐαγγέλιον (ἐν μεταφράσει).**

1. Ἡ παραβολὴ τῶν δέκα Παρθένων.
2. Ἡ παραβολὴ τῶν ταλάντων.
3. Ἡ παραβολὴ τοῦ σπορέως.

4. Ἡ παραβολὴ τῆς μελλούσης κρίσεως.
5. Ἡ ἀνάστασις τοῦ Λαζάρου.
6. Ἡ θριαμβευτικὴ εἴσοδος τοῦ Ἰησοῦ εἰς Ἱερουσαλήμ.
7. Ὁ μυστικὸς δεῖπνος.
8. Ὁ Ἰησοῦς ἐν Γεθσημανῇ.
9. Τὰ πάθη, ἡ ταφὴ καὶ ἡ ἀνάστασις τοῦ Ἰησοῦ.— «Ἀγαπήτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς, καλῶς ποιεῖτε τοὺς μισοῦντας ὑμᾶς» (Ματθ. 5, 4.)
10. Ἡ ἐμφάνισις τοῦ Ἰησοῦ εἰς τοὺς μαθητὰς μετὰ τὴν ἀνάστασιν.
11. Ἡ ἀνάληψις τοῦ Ἰησοῦ. — Ἀνελήφθης ἐν δόξῃ (τροπάριον).
12. Ἡ Πεντηκοστή. — Τὸ η' ἄρθρον τοῦ συμβόλου τῆς πίστεως.
13. Ἀνάγνωσις Εὐαγγελ. Λουκᾶ κεφ. 22, 23 καὶ 24.

Κατήχησις.

1. Τὸ Σύμβολον τῆς πίστεως.
2. Αἱ δέκα ἐντολαί.

Δεύτερος κύκλος.

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας).

**Ἡ ἀληθὴς εὐσέβεια· πίστις, ἐλπίς, ἀγάπη.
Ὁ Ἰησοῦς Σωτὴρ τοῦ κόσμου.**

Προσευχαί.

1. Βασιλεῦ οὐράνιε.

Ἱστορίαι, ρητά, τροπάρια, κατήχησις, παραβολαί. Εὐαγγέλιον (ἐν μεταφράσει).

1. Ὁ Ζαχαρίας ἐν τῷ ναῷ καὶ Ἰωάννης ὁ βαπτιστής.
2. Ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου.
3. Ἡ γέννησις τοῦ Χριστοῦ. — Τὸ γ' ἄρθρον τοῦ Συμβόλου τῆς πίστεως.

4. Ἡ Ὑπαπαντὴ τοῦ Χριστοῦ.— «Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα» (Λουκ. 2, 29).

5. Ὁ Ἰησοῦς δωδεκαετής.— «Τὰ τέκνα ὑπακούετε τοῖς γονεῦσι κατὰ πάντα» (Κολοσ. 3, 20).

6. Ἡ βάπτισις τοῦ Ἰησοῦ.— «Ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται» (Μαρκ. 16, 16). Τὸ γ' ἄρθρ. τοῦ Συμβόλου τῆς πίστεως. Ἐν Ἰερδάνῃ (τροπάριον).

7. Ὁ ἐν Κανᾷ γάμος.

8. Ὁ Ἰησοῦς φίλος τῶν παιδίων.— «Ἄφετε τὰ παιδιά ἔρχεσθαι πρὸς με καὶ μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ» (Μαρκ. 10, 14).

9. Ἡ ἐκδίωξις ἐκ τοῦ ναοῦ τῶν πωλούντων καὶ ἀγοραζόντων.

10. Ὁ ἀβροδιαίτος πλούσιος καὶ ὁ πτωχὸς Λάζαρος.— Ἀνάγνωσις Εὐαγγελ. Λουκ. 16, 19—31.

11. Ὁ ἄσωτος υἱός.— Ἀνάγνωσις Εὐαγγ. Λουκᾶ 15, 11—32.

Κατήχησις.

1. Τὰ μυστήρια.
2. Ἡ Κυριακὴ προδευχή.

Β'. Ἑλληνικά.

ΤΑΞΙΣ Α'.

Λεκτικαὶ ἀσκήσεις (Πραγματογνωσία) —
'Ανάγνωσις—Γραφὴ—Γραμματικὴ—Ποιήματα.

Α'. Λεκτικαὶ ἀσκήσεις (Πραγματογνωσία).

'Απὸ κοινοῦ μετὰ τῆς β' τάξεως.

(*Ἴδε πραγματογνωσίαν β' τάξεως).

Β'. Ἀνάγνωσις.

'Ανάλυσις λέξεων εἰς τὰ συστατικὰ αὐτῶν καὶ ἐκ τούτων εἶτα σύνθεσις τῶν ἀρχικῶς δεδομένων λέξεων ἢ καὶ

ἄλλων ὁμοίων ταύταις. — Ἀνάγνωσις ἀπταιστος ἀπλῶν προτάσεων καὶ λόγου συνεχοῦς.

Γ'. Γραφή.

Γραφή τῶν γραμμάτων, τῶν συλλαβῶν καὶ τῶν λέξεων τῶν ἐκάστοτε κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν διδασκομένων. Γραφή ἀπλῶν προτάσεων. Καθημερινή κατ' οἶκον καὶ ἐν τῷ σχολείῳ γραφικὴ ἐργασία.

Δ'. Γραμματικὴ.

Τὰ προσήκοντα ἐν τῆς γραμματικῆς διδάσκονται κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἀναγνώσεως.

Γραμματικὴ'

1. Ἀνάλυσις τῶν προτάσεων εἰς λέξεις, τῶν λέξεων εἰς συλλαβὰς καὶ τῶν συλλαβῶν εἰς γράμματα, καὶ ἀντιστρόφως· σύνθεσις τῶν γραμμάτων εἰς συλλαβὰς, τούτων εἰς λέξεις καὶ τούτων εἰς προτάσεις.

2. Διάκρισις τῶν γραμμάτων εἰς φωνήεντα, σύμφωνα καὶ διφθόγγους. Διαιρετικὰ σημεῖα.

3. Οἱ τόνοι καὶ τὰ πνεύματα.

4. Τὰ σημεῖα τῆς στίξεως· κόμμα, μέση στιγμή, τελεία στιγμή καὶ ἐρωτηματικόν.

Ὄρθογραφία.

Γραφή τῶν κατὰ τὰς γραμματικὰς ἀκρίτεις ἐξετασθεισῶν λέξεων εἴτε ἀπὸ τοῦ ἀναγνωστικοῦ βιβλίου εἴτε ἀπὸ τοῦ πίνακος ἀντιγραφομένων.

Ε'. Ποιήματα.

'Απὸ κοινοῦ μετὰ τῆς Β' τάξεως.

(Ἴδε ποιήματα Β' τάξεως).

**Λεκτικαὶ ἀσκήσεις (Πραγματογνωσία)—
Ἀνάγνωσις—Γραμματικὴ—Ποιήματα.**

Α'. Λεκτικαὶ ἀσκήσεις (Πραγματογνωσία).

Πρῶτος κύκλος.

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας).

1. Σχολεῖον. — Αἴθουσα παραδόσεως· μαυροπίναξ, θρανία, ἔδρα, εἰκόνες, βιβλία, ἀβάκια.
2. Μέρη τῆς οἰκίας. — Δωμάτια, αἴθουσαι, μαγειρεῖον, ἐστιατόριον, ὑπόγειον, κλίμαξ, αὐλή, κήπος.
3. Αὐλή. — Τὰ συνανθρωπεύμενα ζῶα· κύων, γάτα, ἵππος, ὄρνιθες, ἀλέκτωρ, νῆσσα, χήν.
4. Αἱ κατοικίαι τῶν ἀνθρώπων. — Σκηνή, καλύβη, οἰκία, μέγαρον, ἀνάκτορον.
5. Τὸ ἀνθρώπινον σῶμα. — Τὰ μέρη καὶ ὁ σκοπὸς ἐκάστου αὐτῶν· χεῖρες, πόδες, ὀφθαλμοί, ὄτα κτλ.
6. Αἱ τροφαὶ τοῦ ἀνθρώπου. — Ἄρτος, κρέας, ὀπῶραι, λάχανα, σῖτος, ὕδωρ κτλ.
7. Τόποι διαμονῆς τῶν ἀνθρώπων. — Πόλις, χωρίον, ἔπαυλις.
8. Δάσος. — Δένδρα· δρῦς, πεύκαι, πλάτανος.
9. Φωτιστικὰ μέσα καὶ ὕλαι. — Λάμπαι, κηρία, ἔλαιον, πετρέλαιον, πυρεῖα.
10. Νομίσματα. — Μονόλεπτον, δίλεπτον, πεντάλεπτον, δεκάλεπτον, δραχμή, πεντάδραχμον. Καλκός, ἄργυρος, χρυσός.
11. Στρατιωτικὰ ὄργανα καὶ ὄπλα. — Ὅπλον, πιστόλιον, πολύκροτον, τηλεβόλον, ξίφος, λόγχη, σημαία, σπαῖραι, παράσημα.
12. Ναυτῶν βίος. — Ναυτής, λέμβος, ἱστιοφόρον πλοῖον, ἀτμόπλοιον, θωρηκτόν.
13. Ἡλικίαι. — Νήπιον, παιδίον, ἀνὴρ, γέρον· κοράσιον, δεσποινίς, γυνή, γραῖα.
14. Ἐπιτηδεύματα ἀνδρῶν. — Χειρῶναξ, ἔμπορος, γεωργός, ποιμὴν, κυνηγός.

Δεύτερος κύκλος.

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας).

1. Ἐκκλησία. — Τὸ ἐσωτερικὸν αὐτῆς· εἰκονοστάσιον, ἄγιον βῆμα, ἄμβων.
2. Δωμάτιον. — Τράπεζα, καθίσματα, ἀνάκλιτρον, κάτοπτρον, ἱματιοθήκη, κιβώτιον, γραφεῖον, εἰκόνες, κλωβίον, κανάριον.
3. Μαγειρεῖον. — Μαγειρικὰ σκευή· χύτραι, κάδος, χωνίον, ἰγδίον, πυράγρα, κτλ.
4. Κῆπος. — Δένδρα· ἀμυγδαλῆ, συκῆ, μηλέα, κερασέα. Ἄνθη· ρόδα, νάρκισσος, ἴον, κρίνον. Κηπουρικὰ ὄργανα.
5. Οἰκογένεια. — Πατήρ, μήτηρ, πάππος, ἀδελφοί.
6. Χωρίον. — Ἔργα καὶ βίος χωρικῶν. Ἄγρός, ἄροτρον, σῖτος, κριθή, ἀραβόσιτος, γεώμηλα· βοῦς, πρόβατον, ὄνος.
7. Τὸ ἀνθρώπινον σῶμα. — Τὰ μέρη αὐτοῦ.
8. Ἐπιμέλεια τοῦ σώματος. — Ἐργήγορσις, ὕπνος, πλύσιμον, κτένισμα κτλ.
9. Ἐνδύματα. — Παχέα, λεπτά, καθαρὰ, καθαρισμὸς αὐτῶν· ἔνδυσις, ἔκδυσις.
10. Ἑορταί. — Τὰ Χριστούγεννα, τοῦ ἀγίου Βασιλείου, τὸ Πάσχα καὶ αἱ ἑκασταχοῦ τοπικαὶ ἑορταί.
11. Μουσικὰ ὄργανα. — Κιθάρα, τετράχορδον, σάλπιγξ, αὐλός, πλαγίαυλος.
12. Ἀλιέων βίος. — Θάλασσα, ἀλιεία, ἀλιευτικὰ πλοιάρια, ἀλιευτικὰ ὄργανα· ἰχθύες, κέφαλος, ροφός, ἔγχελυς, σαρδέλλα, φάλαινα, δελφίν, ὀκτάπους, πίννη, ἐχῖνοι.
13. Μέσα συγκοινωνίας. — Ἀμαξία, σιδηρόδρομος, πλοῖον ἰστιοφόρον, ἀτμόπλοιον.
14. Ὁ χρόνος. — Ἔτος, ὧραι τοῦ ἔτους· μῆν, ἑβδομάς, ἡμέρα, ὦρα, λεπτόν, δευτερόλεπτον.

Β'. Ἀνάγνωσις.

Ἄσκησις εἰς τὸ ἀπταιστώσ καὶ λογικῶς ἀναγινώσκειν. — Ἑρμηνεία τοῦ περιεχομένου τῶν ἀναγινωσκομένων καὶ δι' ἐρωτήσεων καὶ ἀποκρίσεων ἀνάλυσις καὶ ὀρθὴ κατανόησις αὐτοῦ. Ἀνάγνωσις ὑπὸ τοῦ διδασκάλου.

Γ'. Γραμματική.

Τὰ προσήκοντα ἐκ τῆς γραμματικῆς διδάσκονται κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἀναγνώσεως.

Γραμματική.

1. Ἡ ἀπλῆ πρότασις. — Ὁδηγίαι πρὸς εὐρεσιν καὶ σχηματισμὸν ὑπὸ τῶν μαθητῶν ἀπλῶν προτάσεων.

2. Διαίρεσις τῶν λέξεων εἰς μονοσυλλάβους, δισυλλάβους, κλπ.

3. Λήγουσα, παραλήγουσα καὶ προπαραλήγουσα.

4. Διαίρεσις τῶν λέξεων εἰς ὀξυτόνους, παροξυτόνους κτλ. εἰς δασυνομένας καὶ ψιλουμένες.

5. Διαίρεσις τῶν φωνηέντων μακρὰ καὶ βραχεῖαι συλλαβαί.

6. Πνευματισμὸς τῶν ἀπὸ υ καὶ ρ ἀρχομένων λέξεων.

Ὁρθογραφία.

α) Ἀντιγραφή καθημερινή καὶ ἐν τῷ σχολείῳ καὶ κατ' οἶκον ἀπὸ τοῦ ἀναγνωστικοῦ βιβλίου ἀπλῶν προτάσεων, ἀλλὰ πάντοτε μετὰ προηγουμένην κατανόησιν.

β) Ἀσκήσεις ἐπὶ τοῦ τονισμοῦ καὶ ἐπὶ τοῦ πνευματισμοῦ τῶν ἀπὸ υ καὶ ρ ἀρχομένων λέξεων.

γ) Ἀσκήσεις πρὸς διάκρισιν τῶν συλλαβῶν.

Δ'. Ποιήματα.

Πρῶτος κύκλος.

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας).

1. Ὁ μόνος ποιητής.	(Ἄ. Κατακουζηνός)
2. Μὴ βασανίζετε τὰ βλαβῆ ζῶα.	»
3. Ἡ ἐσπέρα (ἡ ἡμέρα ὄσθη).	(Ἄγγελ. Βλάχος)
4. Τὸ φεγγάρι.	(Ἄγγ. Βλάχος)
5. Ὁ Θεός.	(Ἄλ. Κατακουζηνός)

Δεύτερος κύκλος.

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας).

1. Ἡ μήτηρ μου.	(Ἄ. Κατακουζηνός)
2. Τὸ πρῶτ' (ὁ ἦλιος τὰ βουνά).	(Ἄγγ. Βλάχος)

3. Ὁ Βορείς περὶ τάρνακτα.	(Γ. Ζαλκώστας)
4. Τὸ ὄρφανὸ (ἔνα παιδάκι).	(Ἀγγλ. Παράσχος)
5. Ἐσθινὴ προσευχή.	(Ἄγγ. Βλάχος)

ΤΑΞΙΣ Γ'.

Ἀνάγνωσις — Γραμματικὴ — Ποιήματα.

Α'. Ἀνάγνωσις.

* Ἀπταιστος καὶ λογικὴ ἀνάγνωσις. Ἑρμηνεῖα τῶν λέξεων ἰδίως τῶν ἀρηρημένων οὐσιαστικῶν καὶ τῶν συνθέτων καὶ παράγωγων ἀπηκριβωμένη ἀνάλυσις τοῦ περιεχομένου τῶν ἀναγινωσκομένων.

Β'. Γραμματικὴ.

Ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῆς Δ' τάξεως.

(Ἴδε τὰξιν Δ').

Γ'. Ποιήματα.

Ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῆς Δ' τάξεως.

(Ἴδε ποιήματα τῆς Δ' τάξεως).

ΤΑΞΙΣ Δ'.

Ἀνάγνωσις — Γραμματικὴ — Ποιήματα.

Α'. Ἀνάγνωσις.

* Ἀπταιστος, λογικὴ καὶ ἠθικὴ ἀνάγνωσις ἀπηκριβωμένη ἀνάλυσις τοῦ περιεχομένου τῶν ἀναγινωσκομένων.

Β'. Γραμματικὴ.

1. Οὐσιαστικά.

α') Ὀνομα οὐσιαστικόν.

β') Διάκρισις τῶν οὐσιαστικῶν εἰς συγκεκριμένα καὶ ἀφρημένα καὶ τῶν συγκεκριμένων εἰς κύρια καὶ προσηγορικά.

γ') Γένος.

δ') Ἀριθμός.

ε') Πτώσις.

2. Ἄρθρον.

3. Κλίσις τῶν ὀνομάτων καὶ τοῦ ἄρθρου.

α') Προσκήσεις ἀπὸ στόματος.

β') Κλίσις.

γ') Κλίσις ἀσυναίρετων ὀνομάτων τῆς α', β' καὶ γ' κλίσεως.

4. Οἱ κυριώτεροι περὶ τονισμοῦ κανόνες.

5. Ἐπίθετα.

α') Προσκήσεις ἀπὸ στόματος.

β') Ἐννοια τοῦ ἐπιθέτου.

γ') Γένη τοῦ ἐπιθέτου καὶ βαθμοὶ αὐτοῦ.

6. Ἀριθμητικά.

7. Ἀντωνυμῖαι.—Προσωπικαί.

8. Ῥήματα.

α') Ἐννοια τοῦ ῥήματος.

β') Πάντες οἱ ἀπλοῖ καὶ σύνθετοι χρόνοι τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς τῶν βαρυτόνων.

9. Τὰ σημεῖα τῆς στίξεως. Θυμαστικόν, παρένθεσις, εἰσαγωγικά.

Συντακτικόν.

α') Ἡ ἀπλή πρότασις. Ὑποκείμενον καὶ κατηγορούμενον.

β') Ἡ πεπλατυσμένη πρότασις, τὸ ἀντικείμενον κατ' αἰτιατικήν.

Ὁρθογραφία.

α') Ἀσκήσις πρὸς σχηματισμὸν ὀνομάτων πασῶν τῶν κλίσεων.

β') Ἀσκήσις εἰς τὸ συναλλάττειν ἀπταιστως καὶ ταχέως τοὺς ἀριθμοὺς τῶν ὀνομάτων, τῶν ἀντωνυμιῶν καὶ τῶν ῥημάτων.

γ') Ἀσκήσις εἰς τὸ ὀρθῶς γράφειν τὰ παραθετικά τῶν ἐπιθέτων τῆς β' κλίσεως (ο, ω).

δ') Διὰ συχῶν ἀσκήσεων ἐμπέδωσις τῶν περὶ τονισμοῦ κανόνων.

ε') Καθημερινή κατ' οἶκον καὶ ἐν τῷ σχολείῳ ἀντιγραφὴ ἐκ τοῦ ἀναγνωστικοῦ βιβλίου εἴτε καὶ καθ' ὑπαγόρευσιν γραφῆ.

ς') Συγγραφικαὶ ἀσκήσεις. Περιγραφαὶ καὶ διηγήματα σύντομα, ἐπιστολαί.

Γ'. Ποιήματα.

Πρῶτος κύκλος.

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας).

1. Τὸ παιδί στὸ ποτάμι.	(Γ. Βιζυνοῦς)
2. Τὸ ναυτόπουλο (μὲ καράβια).	(Ἑλ. Τανταλιδῆς)
3. Ἡ ἀνοιξίς.	(*Αγγ. Βλάχος)
4. Προσευχὴ στρατιώτου.	(Ἑλ. Τανταλιδῆς)
5. Ἐμβατήριον.	(*Αγγ. Βλάχος)
6. Ὕμνος πρὸς τὸν Θεόν.	(Π. Σούτσος)

Δεύτερος κύκλος.

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας).

1. Παιδί μου ὦρα σου καλή.	(Γ. Βιζυνοῦς)
2. Ὁ χειμῶν.	(*Αγγ. Βλάχος)
3. Ἡ τυφλὴ ἀνθρώπουλις.	(Γ. Ζαλοκώστας)
4. Ἡ γῆ τῆς Ἑλλάδος	(*Αγγ. Βλάχος)
5. Ἡ ἄλωσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως. (Δημῶδες)	
6. Εὐχαριστία πρὸς τὸν Θεόν.	(*Α. Παγκαθῆς)

Γ'. Μαθηματικά.

Ἀριθμητικὴ.

ΤΑΞΙΣ Α'.

Παντοδαπαὶ ἀσκήσεις ἐπὶ τῶν ἀριθμῶν 1—10.

Α'. Ἀπὸ στόματος λογιστικῆ.

Δισθητοποιήσεις τῆς ἀξίας τῶν ἀριθμῶν. Ἀνάλυσις καὶ σύνθεσις αὐτῶν. Ἀρίθμησις ἀνωῦσα καὶ κατιοῦσα. Ἀσκήσεις ἐπὶ τῶν τακτικῶν ἀριθμητικῶν. Ἀνάλυσις ἐκάστου διδομένου ἀριθμοῦ καὶ σχηματισμὸς αὐτοῦ διὰ προσθέσεως καὶ ἀραι-

ρέσεως ἄλλων ἀριθμῶν. Σχηματισμὸς αὐτοῦ διὰ πολλαπλασιασμοῦ καὶ διαιρέσεως ἄλλων ἀριθμῶν. Προβλήματα τοῦ κοινοῦ βίου ἐντὸς τῆς περιοχῆς τῶν ἀριθμῶν τούτων.

Β'. Γραπτὴ λογιστικὴ.

Ἐκμάθησις τῆς γραφῆς τῶν ἀριθμῶν ἀπὸ τοῦ 1 μέχρι τοῦ 10. Γραφὴ τῶν σημείων τῶν τεσσάρων θεμελιωδῶν πράξεων. Ἀσκήσις εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν τεσσάρων πράξεων ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω ἀριθμῶν διὰ τῶν εἰρημένων σημείων.

ΤΑΣΙΣ Β'.

Παντοδαπαὶ ἀσκήσεις ἐπὶ τῶν ἀριθμῶν 1-100.

Α'. Ἀπὸ στόματος λογιστικὴ.

Ἡ ἔννοια τῆς δεκάδος. Ἀνοιῦσα καὶ κατιοῦσα ἀριθμησις κατὰ δεκάδας. Ἀριθμησις ἀπὸ τοῦ 1-100 κατὰ μονάδας. Ἀριθμησις προστιθεμένων εἰς ἕκαστον προηγούμενον ἀριθμὸν ἢ καὶ ἀφαιρουμένων ἀπ' αὐτοῦ τῶν ἀριθμῶν 2, 3, 4, 5.—Ἀνάλυσις ἀριθμῶν διψηφίων εἰς δεκάδας καὶ μονάδας καὶ ἀνασύνθεσις αὐτῶν. Πρόσθεσις τριῶν μονοψηφίων, δύο μονοψηφίων καὶ ἐνὸς διψηφίου, δύο διψηφίων καὶ ἐνὸς μονοψηφίου. Ἀφαίρεσις μονοψηφίου ἀπὸ μονοψηφίου καὶ διψηφίου ἀπὸ διψηφίου. Πολλαπλασιασμὸς μονοψηφίου ἐπὶ μονοψηφίου. Τελεία διαίρεσις διψηφίου διὰ μονοψηφίου. Τροπὴ μονάδων τοῦ ἐν χρήσει πρὸς ἡμῖν μετρικοῦ συστήματος εἰς μικροτέρας καὶ τανάπαλιν. — Προβλήματα λυόμενα διὰ μιᾶς καὶ δύο ἐκ τῶν θεμελιωδῶν πράξεων.

Β'. Γραπτὴ λογιστικὴ.

Γραφὴ τῶν ἀριθμῶν ἀπὸ τοῦ 1-100. Ἐκτέλεσις ἐπὶ τῶν εἰρημένων ἀριθμῶν τῶν τεσσάρων θεμελιωδῶν πράξεων διὰ τῶν σημείων αὐτῶν.

ΤΑΞΙΣ Γ' καὶ Δ'.

Αἱ τέσσαρες πράξεις τῶν ἀκραιῶν ἀριθμῶν ἀπὸ τοῦ 1-1000 καὶ πέραν αὐτῶν.

Α' Ἀπὸ στόματος λογιστική.

Ἡ ἔννοια τῶν ἑκατοντάδων. Ὀνομασία καὶ ἐκμάθησις τῶν ἀριθμῶν ἀπὸ τοῦ 1-1000 καὶ ἐπέκεινα. Ἡ διάφορος ἀξία τῶν ψηφίων κατὰ τὴν διάφορον πρὸς ἄλληλα θέσιν αὐτῶν. Τρόπῃ τῶν χιλιάδων εἰς ἑκατοντάδας καὶ δεκάδας καὶ ἀνασύνθεσις αὐτῶν. Ἀριθμησις ἀπὸ 1-100 προστιθεμένων εἰς ἕκαστον προηγούμενον ἀριθμὸν ἢ καὶ ἀφαιρουμένων ἀπ' αὐτοῦ τῶν ἀριθ. 6, 7, 8, 9. Πρόσθεσις καὶ ἀφαιρέσεις διψηφίων ἀριθμῶν. Πολλαπλασιασμὸς διψηφίου ἐπὶ μονοψήριον. Διαίρεσις διψηφίου διὰ μονοψηφίου μετὰ ἢ ἄνευ ὑπολοίπου. Πολλαπλασιασμὸς ἐπὶ 10, 100, 1000. Ὁρισμοῦ τῶν τεσσάρων θεμελιωδῶν πράξεων. Ὀνομασίαι τῶν ἀριθμῶν, ἐρῶν ἐκτελοῦνται αἱ πράξεις καὶ ὀνομασίαι τῶν ἐξαγομῆνων τῶν πράξεων.—Προβλήματ.

Β' Γραπτὴ λογιστική.

ΤΑΞΙΣ Γ'.

Γραφὴ τῶν ἀριθμῶν ἀπὸ τοῦ 1-1000 καὶ ἐπέκεινα.— Ἡ γραπτὴ κατασκευὴ τῆς προσθέσεως, τῆς ἀφαιρέσεως καὶ τοῦ πολλαπλασιασμοῦ. Αἱ βάσανοι τῆς προσθέσεως καὶ τῆς ἀφαιρέσεως. Παντοδαπὰ προβλήματ.

ΤΑΞΙΣ Δ'.

Ἡ γραπτὴ κατασκευὴ τῆς διαιρέσεως. Αἱ βάσανοι τοῦ πολλαπλασιασμοῦ καὶ τῆς διαιρέσεως. Παντοδαπὰ προβλήματ.

Δ'. Πραγματικά μαθήματα.

Α'. Ἱστορία.

ΤΑΞΙΣ Δ'.

(Ἀχρωμένης καὶ τῆς Γ'.)

1. Κωνσταντῖνος ὁ Παλαιολόγος. Πολιορκία τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἔλωσις αὐτῆς ὑπὸ τῶν Τούρκων.
2. Ἀρματωλοὶ καὶ κλέρται. Βίος καὶ φρονήματα αὐτῶν.
3. Ῥήγας Φεραῖος.
4. Οἱ Σουλιῶται.
5. Φιλικὴ Ἑταιρία.
6. Γρηγόριος ὁ Πατριάρχης.
7. Διάκος.
8. Ὀδυσσεὺς Ἀνδρουτσος.
9. Κωνσταντῖνος Κανάρης.
10. Ἀνδρέας Μιαούλης.
11. Θεόδωρος Κολοκοτρώνης.
12. Μάρκος Βότσαρης.
13. Ἡ πτώσις τοῦ Μεσολογγίου.
14. Γεώργιος Καραϊσκάκης.
15. Αἱ τρεῖς Μεγάλαι δυνάμεις καὶ ἡ ἐν Πύλῳ Ναυμαχία.
16. Ἐθνικοὶ πόθοι.

Β'. Γεωγραφία.

ΤΑΞΙΣ Β'.

(Συμμετεχούσης καὶ τῆς πρώτης).

Πατριδογραφία.

1. Ὁ Οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, τὰ σημεῖα τοῦ ὀρίζοντος, οἱ ἄνεμοι.
2. Αἱ οἰκίαι, ἔδοι πόλεως, ἐπισκόπησις τῆς κώμης, ἐν ᾗ ὁ ἑκασταχοῦ διδασκόμενος μαθητῆς ζῆ.

3. Τὰ δημόσια μέρη. Ἐκκλησία, σχολεῖον, ἀγορά, πλατεῖαι κτλ.

4. Νομαί, λειμῶνες, δάση, ἀγροί· τὰ ἐν αὐτοῖς διατώμενα ζῶα.

5. Λόφοι, βουνά, ὄρη, ὄροπέδια. Ἡρακίστεια. Τὰ μεγαλύτερα ὄρη τῆς Ἑλλάδος. Τὰ συνηθέστερα δένδρα αὐτῆς· εἰς τῶν ὄρεινῶν.

6. Ποταμοί, λίμναι, ἔλη, κόλποι καὶ λιμένες τῆς Ἑλλάδος. Οἱ συνηθέστεροι ἐν Ἑλλάδι ἰχθύες.

7. Αἱ κῶμαι, αἱ πολίχναι, καὶ αἱ πόλεις τῆς χώρας, ἔνθα ὁ μαθητῆς ὁ δῆμος.

8. Χαρτογραφία τῆς χώρας, ἐν ἣ κατοικεῖ ὁ διδασκόμενος.

ΤΑΣΙΣ Γ' ΚΑΙ Δ'.

Τὰ ἀναγκαιότατα ἐκ τῆς Γεωγραφίας.—Ἑλλάς.

1. Ἐπανάληψις τῶν διδαχθέντων.

2. Ἡ ἐπαρχία καὶ ὁ νομός, ἔνθα εὐρίσκεται τὸ σχολεῖον.

3. Οἱ ἄλλοι νομοὶ τῆς Ἑλλάδος. Ἡ πρὸς ἀλλήλους θέσις αὐτῶν. Τὸ σχῆμα, τὰ ὄρια, τὰ ὄρη, οἱ ποταμοί, καὶ αἱ λίμναι. Τὸ κλίμα, τὰ προϊόντα, ὁ βίος καὶ ἡ δίαιτα τῶν εἰς ἕκαστον αὐτῶν κατοικούντων.

4. Ἡ γῆ ὡς οὐράνιον σῶμα. Τὸ σφαιροειδὲς αὐτῆς. Ἡ περὶ τὸν ἄξονα περιστροφή τῆς γῆς. (Ἡμέρα, νύξ.) Ἡ περὶ τὸν ἥλιον περιφορὰ τῆς γῆς. (Τὸ ἔτος καὶ αἱ 4 ὥραι αὐτοῦ).

5. Ἐπιφάνεια τῆς γῆς. Ἡπειροί, Ὠκεανοί.

6. Ἡ ἐν τῇ Εὐρώπῃ θέσις τῆς Ἑλλάδος· τὰ ὄρια αὐτῆς· τὰ ὄρη, αἱ θάλασσαι, οἱ κόλποι, τὰ ἀκρωτήρια, οἱ πορθμοὶ κτλ.

7. Συστηματοποιήσις τῶν κυριωτέρων γνωρισμάτων τῶν κατὰ νομοὺς διδαχθέντων ὑπὸ τε φυσικὴν καὶ πολιτικὴν ἔποψιν.

8. Τὰ ἀναγκαιότατα περὶ τοῦ διοργανισμοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους (Βασιλεὺς, Ὑπουργεῖα, Βουλὴ).

9. Χαρτογραφία συχνή.

Β'. Τεχνικὰ Μαθήματα.

Α'. Ὡδική.

ΤΑΞΙΣ Α' Β' Γ' ΚΑΙ Δ'.

Πρῶτος κύκλος.

(Πρῶτον ἔτος συνδιδασκαλίας).

ᾠσματα.

1. Ὁ Θεός.
2. Τὸ δάσος.
3. Ἡ ἀνοιξίς.
4. Ἐν τῷ γυμναστηρίῳ.

Ἐκκλησιαστικὰ ᾠσματα.

1. Ἀμήν.
2. Ταῖς πρεσβείαις τῆς Θεοτόκου.
3. Σὲ ὑμνοῦμεν.

Δεύτερος κύκλος.

(Δεύτερον ἔτος συνδιδασκαλίας).

ᾠσματα.

1. Τὸ ἐκκλησιάκι.
2. Θερινή νύξ.
3. Ἐμβατήριον Τυρταίου.
4. Ὁ Βασιλικὸς ὕμνος (Θεὸ σὺ ὁ δεσπάζων).

Ἐκκλησιαστικὰ ᾠσματα.

1. Ἅγιος ὁ Θεός.
2. Δεῦτε προσκυνήσωμεν.
3. Χριστὸς ἀνέστη.

Τρίτος κύκλος.

(Τρίτον ἔτος συνδιδασκαλίας).

ᾠσματα.

1. Φοβεῖσθε τὸν Θεόν.
2. Ὁ ἀποχαιρετισμὸς.
3. Ὡ ἐλευθερία, μήτηρ τῶν λαῶν.
4. Ὁ ἐθνικὸς ὕμνος.

Ἐκκλησιαστικὰ ᾠσματα.

1. Κύριε ἐλέησον.
2. Πατέρα υἱὸν καὶ Ἅγιον Πνεῦμα.
3. Εὐλόγητός εἶ, Χριστὲ ὁ Θεός ἡμῶν.

Β'. Ίχνογραφία.

ΤΑΞΙΣ Α' ΚΑΙ Β'.

Ἐν ταύταις ταῖς δυοῖ τάξεσιν ἡ διδασκαλία τῆς ἰχνογραφίας δὲν γίνεται ἐν ἰδιαιτέραις ὥραις, ἀλλὰ συμπαρακολουθεῖ καὶ ὑποβοηθεῖ τὴν αἰσθητοπιὸν διδασκαλίαν· τὰ αἰσθητὰ τουτέστιν ἀντικείμενα, τὰ ὑπὸ τῶν μαθητῶν ἀντιληφθέντα, ἀπεικονίζονται ἐν τοῖς ἀπλουστάτοις αὐτῶν διαγράμμασιν ἐπὶ τοῦ ἀβακίου.

ΤΑΞΙΣ Γ'.

Ἀπεικόνισις εὐθειῶν γραμμῶν, ὡς καθέτων, ὀριζοντίων καὶ πλαγίων. Ἀπεικόνισις διαφόρων σχημάτων ἐξ εὐθειῶν γραμμῶν συγκειμένων.

ΤΑΞΙΣ Δ'.

Ἡ καμπύλη γραμμὴ ἀπὸ τῆς ἀπεικόνισεως τοῦ τεταρτοκυκλίου μέχρι τῆς ἀπεικόνισεως τῶν ἀπλουστάτων κυκλικῶν κοσμημάτων. Ἀπεικόνισις διαφόρων σχημάτων ἐξ εὐθειῶν καὶ καμπύλων συναπαρτιζομένων.

Γ'. Καλλιγραφία.

ΤΑΞΙΣ Α'.

Ἡ γραφὴ καὶ ἡ ἀνάγνωσις συνδυάζονται ἐνταῦθα. Συστηματικὴ δὲ διδασκαλία τῆς καλλιγραφίας δὲν γίνεται.

ΤΑΞΙΣ Β'.

1) Αἱ προασκήσεις

ι, υ, γ, π, ς, νν,

τὰ γράμματα *ε, η, ιι*

2) Ἡ προόσκησις *ϋ* τὰ γράμματα *υ υαι υ*

3) Ἡ προόσκησις *μ* τὸ γράμμα *μ*

4) Σύνδεσις τῶν ἀνωτέρω γραμμάτων.

5) Τὰ γράμματα *ο, α, ρ, ε, ω, φ.*

Λέξεις ἐκ τῶν ἀνωτέρω γραμμάτων συγκείμεναι.

6) Αἱ προόσκησις *η ηη* τὰ γράμματα.

ηη υαι ο Λέξεις περιέχουσαι τὰ ἤδη

γενόμενα γνωστὰ γράμματα.

7) Τὰ γράμματα *η, τ, σ, ω.* Λέξεις περιέχουσαι ταῦτα.

8) Τὰ γράμματα *θ υαι ι,* μετὰ λέξεων.

9) Τὰ γράμματα *ψ, ς, αι, ζ* μετὰ λέξεων.

10) Ἄπαντα τὰ μικρὰ γράμματα κατὰ τὴν ἀλφαβητικὴν αὐτῶν σειρὰν. Λέξεις καὶ φράσεις περιέχουσαι διὰ τὰ μικρὰ γράμματα.

ΤΑΣΙΣ Γ'.

1) Αἱ προσακῆσεις *Ν, Ν, Ν, Ν* Τὰ κεφαλαῖα
γράμματα κατὰ ταύτην τὴν τάξιν

Τ, Π, Α, Α, Ι, Ο, Υ
Ε, Ω, ς, Η, Ι, Κ, Ν, Μ,
Ψ, Ρ, Β, Κ, Λ, Ζ, Ε, Δ

Μεθ' ἑκάστον κεφαλαῖον γράμμα ἀσκήσεις αὐτοῦ εἰς λέξεις διὰ τοῦ ἰδίου γράμματος ἀρχομένας.

2) Ἀριθμοί.

ΤΑΣΙΣ Δ'.

1) Λέξεις καὶ φράσεις εἰς μέγεθος μικρότερον τοῦ κατὰ τὴν προηγουμένην τάξιν ἐν χρήσει ὄντος.

2) Στρογγύλη γραφή. Μικρὰ καὶ κεφαλαῖα γράμματα αὐτῆς.

Δ'. Γυμναστική.

ΤΑΞΙΣ Α' Β' Γ' ΚΑΙ Δ'.

Παιδιαί.

1. Ἄμνος καὶ λύκος.
2. Μυτνδα ἐν κύκλῳ.
3. Δρόμος περὶ κύκλον.
4. Διεγκυστίνα.
5. Τὰ σκλαβάκια (ἀμπάριζα).

Ἄσκήσεις τακτικαὶ καὶ ἐλεύθεραι.

Κανονικὴ στάσις. Τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχυῶν ἐναλλάξ καὶ ἀμφοτέρως. Στροφή τῆς κεφαλῆς δεξιὰ ἢ ἀριστερά. Στροφή τοῦ κορμοῦ. Βάδην ἐπὶ τὰ πλάγια. Σχηματισμὸς τοῦ ζυγοῦ. Ἀρίθμησις κατὰ δυάδας. Ἐν ἡ δύο βήματα ἔμπρὸς ἢ ὀπίσω. Βάδην ἐν χώρᾳ μετὰ κρούσεως τῶν χειρῶν ἔμπρὸς. Βάδην ἐν χώρᾳ καὶ ἐν κινήσει μετὰ κρούσεως τῶν χειρῶν ἔμπρὸς ἀνὰ πᾶν πρῶτον βῆμα. Κλίσις ἐπὶ δεξιὰ ἢ ἐπ' ἀριστερά. Τάσις τῶν χειρῶν ἔμπρὸς. Τὸ αὐτὸ τῶν ποδῶν στηριζομένων ἐπὶ τῶν δακτύλων. Τάσις τῶν χειρῶν ἔμπρὸς καὶ ἄνω, ἔμπρὸς καὶ ἐπὶ τὰ πλάγια, ἐπὶ τὰ πλάγια καὶ ἄνω μετὰ ἢ ἄνευ κρούσεως τῶν χειρῶν. Μετάβασις ἐξ ἐνὸς ζυγοῦ εἰς δύο καὶ τάνάπαλιν. Μεταβολὴ δεξιὰ, ἢ ἀριστερά. Μεταβολὴ ἐν κινήσει. Ἀλλαγὴ βήματος. Βῆμα πεζικὸν ἐν χώρᾳ. Βῆμα γυμναστικόν. Κάμψις καὶ τάσις τῶν χειρῶν ἐπὶ τοὺς ὦμους καὶ ἄνω, ἐπὶ τοὺς ὦμους καὶ ἐπὶ τὰ πλάγια, ὑπὸ τῆς μασχάλας καὶ ἐπὶ τὰ πλάγια. Σχηματισμὸς τῶν τετράδων. Ἡ πύκνωσις καὶ ἡ ἀραίωσις τῶν στίχων ἐν χώρᾳ καὶ ἐν θαδίσματι. Ὁ σχηματισμὸς τοῦ κοιλίου. Συνδυασμοὶ διαφόρων ἀσκήσεων. Τὰ παντοειδῆ ἄλλατα.

Πεζοδρομία.

Κολυμβητικὴ, ὅπου δυνατόν.

Εἰς τὸν αὐτὸν Ἡμέτερον Ὑπουργὸν ἀνατίθεται ἡ δημο-
σευσις καὶ ἐκτέλεσις τοῦ παρόντος διατάγματος.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 21 Σεπτεμβρίου 1894.

Ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως

Ὁ Ἀντιβασιλεὺς

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΔΙΑΔΟΧΟΣ

Ὁ Ὑπουργὸς
Δ. Μ. ΚΑΛΛΙΦΡΟΝΑΣ

